

NAPREJ

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Priljubljeno *Ljubljana*

Uredništvo in upravnništvo: Celje, Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.
Naslov za dopise: Celje, poš. št. 19.
Telef. int. št. 53, Celje, št. 11.959.
Stane mesečno: 20 Din.
za tujemstvo: 30 Din.
Oglašil: prostor 1 × 65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Hamburg—London.

Boj za delavsko internacionalo je priščno končan. V eni sami organizaciji je cilj in smisel boja, da pride delavstvo do svojega osvobodjenja.

Politične mejnike, ki narode ločijo, je kapitalizem sam že davno podrli, ker mora delavno človeštvo po vsem svetu delati za njegove koristi. Istotako je potrebno, da delavno človeštvo po vseh deželah za svoje koristi ustvari skupno organizacijo.

Velekapitalizem je povsod navezan na uvoz iz tujih držav in izvoz svojih produktov vanje. Iz Amerike, Egipta in angleške Indije uvaža ozir. izvažava bombaž, iz Avstralije in Nove Zelandije volno, svilno iz Italije in Japonske, premog iz Angleške, železno rudo iz Skandinavije in Španske, bakreno rudo iz Amerike, bencin iz Poljske in Rumunske — tako bi lahko še v nedogled naštevali, v kakšnih produktih so države odvisne druga od druge in kakšni produkti tvorijo baš vzrok, da je tkz. »narodna« ali »državna« ali kakor že hočete »samostojnost« samo lepa fraza, ki je pa obešena v zrak.

Kakor se razvija industrija v eni državi, tako raste tudi njena moč. Nemška je pred vojno prejela 8/10 bakrene rude, ki jo je zase potrebovala, iz Amerike, 2/3 svinčene rude iz Avstralije, Amerike in Belgije, tako je uvažala iz Amerike, Skandinavije in Afrike zlato, srebro in nikel, 80 % vseh potrebščin za svojo ogromno kemično industrijo je istotako dobivala iz Amerike, okoli 60 % surovega bencina in nafte iz Ruske in Rumunije, kavo iz Japonske in Kitajske, žveplo iz Italije in Španske, živo srebro iz Italije in Avstrije... In to je bila najuspešnejša država, katere vladujoči krogi so se tako ponosno trkali na prsa, češ: mi pa smo samostojni! Že iz teh malih primerov je razvidno, kakšna je bila ta samostojnost in kako je že takrat proletarijat, ne da bi niti ves za to vedel, delal roko v roki s svetovnim proletariatom in bil v medsebojni odvisnosti. Ker če se pojavi stagnacija dela v eni stroki kate-rekoli razvite, na tako ogromne uvoze navezane države, občuti to delavstvo tudi v tuji državi, to je v državi, iz katere krije prvo svojo poglavitno potrebo po rudah in drugih surovinah, pa tudi že izdelanih produktov, da s tem podpira razvoj svoje industrije in zadovolji svojim potrebam. Jugoslavija, skoro povsem poljedelska država, ki ne proizvaja niti majhen procent vseh strojev, potrebščin in drugega, kar potrebuje za razvoj svojega poljedelstva, je na pr. čisto navezana na uvoz teh produktov iz tujine, iz Avstrije, Nemčije, Češkoslovaška. Pa naj le enkrat po blaznih teorijah svojih ultrapatriotičnih državotvorcev poskusi odreči se temu uvozu. — Bog se je naj tedaj usmilil! Ampak kapitalizem ni tako neumna, da bi izvrševal s takimi eksperimenti samomor nad samim seboj. Le teoretično poneumnjuje z njimi tiste svoje kroge doma, ki bi njegovemu dobičkarstvu postali brez neumosti lahko nevarni. Tudi tam, kjer sta si dve državi na videz v najstrašnejšem nacionalnem nasprotju, tudi tam si podajata kapitalizma obeh držav roke. Primera za to je baš aktualni nemško-francoski spor, ki bi naj obe prizadeti ljudstvi nahujskal do smrtnega sovraštva in do preloma vseh medsebojnih stikov. Obe ljudstvi se morda do smrti sovražita, v kolikor nista s socialistič-

no vzgojo prišli do spoznanja kapitalističnih trikov, in sta pripravljene rajši danes nego jutri udariti se znova — izkoriščevalci obeh ljudstev pa si preko tega sovraštva podajajo v živahni izmenjavi svojih vrednot roke, vpisujejo mastne dobičke in se smejejo petelinskim razpoloženjem med ljudstvom, ki mu v tem slepem razpoloženju odrivajo zadnji ostanek kože s telesa.

Kapitalizem je torej v tesni medsebojni internacionalni zvezi. O, med seboj se pa prav nič tako ne kavska, kakor izgleda, dokler mu je mogoče svoje prevelike dobičke delati na račun premajhne ljudske pameti. Kvežjemu se tedaj malo grše pogleda, kadar mu ljudstva ne gredo več tako na mlin in je navezan na medsebojni rop. Takrat priskočijo patriotične fraze na pomoč in se priredi tako za šalo kako majhno svetovno klanje, pri katerem je seveda ljudstvo od patriotizma hipnotizirano in zaklana stvar — pa je zopet vse dobro. V sili se podgane same med seboj zro, ampak če si le morejo na kak način priskrbeti slanino, je čisto umevno, da gredo nad slanino, ne pa druga nad drugo. Tako je v živalski, tako je tudi v človeški zoologiji.

Iz teh važnih in že več nego preveč potrjenih dejstev, izvira potem novo dejstvo kot posledica: kakor je kapitalistična internacionala v ropanju navezana na medsebojne stike po vsem svetu, tako je tudi delavstvo strogo navezano na medsebojne, da se ropanje svojih koristi ubrani. Organizirano mora biti po vseh deželah v delavski internacionali.

Internationalno je že danes navezано drugo na drugo, čeprav bi se tega ne zavedalo in čeprav samo po svojih majhnih življenjskih potrebah. Gori smo podali že en dokaz, drugi naj tukaj sledi: Vzemimo na pr. vsakdanjo hrano. Če si privoščimo čašo kave iz Brazilije za zajtrk, čaja iz Kitajske in češkoslovaškega sladkorja, opoldne mesa iz Jugoslavije ali Rumunske, riža iz Japonske, krompirja iz Poljske — smo to snedli samo po zaslugi sto in sto milijonov delavnih rok iz vseh dežel, po zaslugi internacionalnega dela. In kakor mora industrialno in kmetsko delavstvo po vseh državah skrbeti tako vzajemno za svoje — radi kapitalističnega redu skromno, zelo skromno — materielno življenje, tako si mora tudi moralno pomagati vzajemno, če hoče kdaj biti kaj več nego suženj svojega gospodarja. Veliko hitreje pridemo do svojega cilja, če si tako pomagamo, nego če se zabijemo vsak med svoje planke, mi socialisti pravimo celo, da bomo samo na ta način prišli do cilja. Ker kaj bodo planke zalegle, če bi morebiti res na kak drug način dosegli svojo rešitev kot majhen del svetovnega proletariata, če bomo morali biti po tej rešitvi zopet navezani na milost svojih sosedov, na njihove produkte, kakor je danes svetovni kapitalizem odvisen drug od drugega? Strokovno in politično moramo biti v trenutku naše rešitve že popolnoma internacionalno organizirani, če se hočemo obvarovati zmed, radi katerih ne pride na pr. »odrešena« Rusija danes nikakor ven iz blata. Internationalna proletarska skupnost je tista čudežna moč, ki nas napravi nezlomljive pred vsakimi novimi viharji.

Upajmo in delajmo vsi z vsemi silami, da se nam uresničijo želje po eni sami močni internacionali, da bo prišlo delavstvo v socialističnem duhu zopet do svojih pravic, do zmage.

Hamburg—London je k temu pot pokazal, Hamburg—London je prva etapa na tej novi poti.

Kdo je kriv?

To vprašanje pride vsakemu na misel, kadar premišljuje o žalostnem položaju kovinarjev Westnove tovarne v Celju. Lani so stavkali in ta njihova stavka je bila jako dobra šola vsemu delavstvu na Slovenskem, katero pa so morali plačati seveda stavkajoči. Bila je to v Celju prva večja stavka. Ker je pa bilo mnogo stavkokazov, je imela ta stavka le delni uspeh, na drugi strani pa velikanski moralni polom, ker je delavstvo obupalo nad solidarnostjo. To je povzročilo sedanjemu bedni položaj Westnovcev. Vendar v poteku cele stavke so se držali tisti maloštevilni, ki so bili zvesti programu, hvalevredno; o propalcih pa je potrebno posebno poglavje. In danes? Niti organizacije nimajo ti bivši stavkajoči in stavkokazi. Nimajo tiste moči, da bi pomoleli Westnu pod nos zakon o zaščiti delavstva, nimajo zaupnikov, ki bi jih poslali, da se zanje pogajajo in v imenu njih samih sklepajo pogodbe z Westnom. Ženske delavne moči imajo v Westnovi tovarni najnižjo plačo, reci in piši: en in pol dinarja na uro, dnevno torej dvajset najst mesečno tristo dinarjev, najboljša moške moči pa celih šest dinarjev na uro in to taki, ki imajo doma velike družine. In ti ljudje še pričakujejo s prekrižanimi rokami odrešenika in slepo drve za licemerci iz peklenke »strokovne zveze«. Kakor zakleti so, ne vidijo, da vodi njihova pot v globino izkoriščani, da ne bo njihče zganil rok zanje, ko bodo v resnici potrebovali pomoči, ko bodo v največji bedi umirali. Da, smrt jim bo stala pri glavi in jim zastrinjala prej jasne poglede, pet korakov od njih pa bodo plesali tisti, ki so jim preje pridigovali lepe fraze. Ko so potrebovali njihovih glasov in njihovega dela, so jim bili »bratje« in čisto »kristjansko« so jih odirali, danes pa niti tega več nočejo, ker so jim prebledi, suhi in betežni, sploh za nobeno rabo; tudi teh »kristjanskih« kolovodij nihče več ne vpraša, kdo gre za njimi. Proletarci! Vsi drvite za njimi, ki se ne marate sami osvestiti, ki ne marate osnovati sami svojih organizacij, ki ne marate podpirati svojih listov. Čisto jasno je torej, da ste si svojega položaja krivi popolnoma sami! — Resnico pove človeku v obraz le zvest in odkritosrčen sodrug, ki ima interes na tem, da pomaga sodrugu iz položaja, v katerem se pogreza, nikdar pa zahrbtn Judež, ki čaka le, kdaj bo lomastil po svojem sočloveku. Delavci iz Westnove tovarne so bili lani vzgled vsemu delavstvu Slovenije, kako vodiš organizirano stavko, vsaj za začetek, letos pa so vsem vzgled, kako ne organizirano propadaš s šestimi kronicami na uro. Zakaj ste omagali lani na svoji poti, čemu ste slepo verjeli posameznikom, čemu niste mislili, da ste vi dosegli, kar je bilo doseženega, ne pa vaši voditelji? Ali je morda to svetopisemska ponižnost? Ne! To je slepa in neumna nezavednost, le bujenje v mračno temino, iz katere se svetlikajo žareče oči hinavščine in podlosti, namesto v svetlobo, ki je polna resnice in vliva v duševnost pogum. Svoj list imate, pa mislite, da nimate pravice do njega. Do alkohola pa imate pravico! Seveda! — Zato, ker alkohol

prodajajo gostilničarji, zastopnik meščanstva. list pa vzdržujejo delavci (ročni ali duševni, je vseeno), delavci, ki čutijo v sebi odločen odpor proti meščanskim sektam. Toliko pa zna vendar vsak misliti, da črno ni bilo in ne bo nikdar in nikoli bele, a še manj pa pošteno rdeče! Ali veste, kaj bi lahko rekeli o vas človek, če bi hotel biti malo preveč surov: da ste šalobarde, da ste neznačajneži in — izdajalci svojega razreda, ker podpirate njegove zatiralce. Svoje blago imate, pa ob njem spite, da vam ga tujec krade! Ali ni to greh, zločin nad samim seboj in nad svojimi bližnjimi? Razmišljanje o tem, kaj se spodobi in kaj se ne spodobi, se tudi imenuje filozofija, in to filozofija življenja, čisto preprosta in vendar vzvišena nad vse druge filozofije, ker je filozofija delavca, ne pa filozofija lemuha. Treba je samo malce jasnosti v mišljenju, pa spozna vsak, po katerem tiru naj uravna tek svojega življenja, da bo koristil sebi in družbi.

Politične vesti.

* V vladni deklaraciji, ki jo je na sobotni saji narodne skupščine prebral k. Pašič, je tudi načrt zakonskih predlogov, ki jih mora narodna skupščina rešiti čimprej. Kot prvi pride v poštev zakon o civilnih uradnikih in drugih državnih uslužbencih, z reduciranjem nadštevilnih uradnikov, drugega se lotijo zakona o ustroju vojske, o invalidskem zakonu se bo razpravljalo še le v šestih točki. Na vzporodu sta tudi zakona o izenačenju ljudskošolskega pouka in telovadbe v vsej državi ter tiskovni, zborovalni in društveni zakon v vsej državi. Žal, da pride še le po dolgi vrsti drugih zakonov v poštev.

* Sirijo se vesti, da postaja vez med federalističnimi kompromisarji vedno slabša in da se bo prav kmalu raztrgala. G. Radič hodil namreč Korošcu v zelje, po Štajerskem, Prekmurju in Kranjskem lovi svoje pristaše; podobno akcijo namerava Radič započeti tudi v Bosni.

* Finančni odbor nar. skupščine je včeraj razpravljal o izrednih in naknadnih kreditih. Malo so pokritizirali gospoda finančnega ministra, krivdo so pripisovali zdaj temu, zdaj onemu, nazadnje so pa predlagali, da se finančni odbor razdeli na pododbore. Pa je prešel dan.

* Uradniška redukcija je že nastopila svojo uničujočo pot med jugoslovensko javnost. Vsi uradniki brez kvalifikacije (najbrž tudi politični) bodo odpuščeni in s tem bodo pripomogli k izboljšanju državnega vodstva.

* V Poruhru so oblasti odkrile glavni stan komunistično sindikalnih zarotnikov in aretirale vodjo Forteja ter 24 komunistov. Našli so ves organizacijski material pa tudi orožje in razstrelna sredstva, ki so služila komunistom za sabotiranje.

* Nemčija bo v svojih bližnjih predlogih ponudila 30 milijonov zlatih mark, ki bi jih plačala v tridesetih enakih letnih obrokih; ti bi se morali zvišati seveda v oni meri, kakor bi se zvišala tudi plačilna zmožnost Nemčije.

* Angleški poslanec Buchanan v Petrogradu je izjavil, da s sedanjo rusko vlado ne more sklepati dogovorov, dokler se ne doseže polna varnost in se angleškimi državljani ne plačajo vsi dolgovi.

* Železniški in poštni nastavljeni v Belgiji bodo prenehali s svojo stavko, kakor je sklenil njihov stavkovni odbor.

* Profesorji so sklenili, da ne vztrajajo na svoji ostavki z dne 31. maja, temveč se vrnejo zopet v svoje službe.

France Kremen.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Ko je France ozdravel, so ga povedli v tisti del taborišča kjer se je vežbala divizija kolesarjev. Tu je bila velika delavnica za popraviljanje motornih kolesarjev; bilo je dovolj polomljenih strojev, na katerih je France lahko poskusil svoje zmožnosti. Stroj, ki so ga tu rabili, mu ni bil poznan, ali kmalu je iztaknil vse njegove skrivnosti in častniki, katerim je bil odgovoren za svoje delo, so bili zadovoljni, ko so videli, da zna razložiti in zopet pravilno zložiti vse dele stroja, premestiti in popraviti gumijaste obroče na kolesu, izravnati skrivljen obod in očistiti puščice, v katerih tečejo jeklene kroglice. »Ti si zmožen«, so mu rekli, »in takih potrebujemo v Franciji; ne boš dolgo čakal tukaj.«

V taborišču je bil peron, kjer so postajali vlaki. Vsakih par ur je priropotal dolg vlak, ki se je napolnil z možmi. Nekega jutra navsezgodaj je bil France obveščen, da se naj pripravi za odhod. Spravil je skupaj svoje stvari, prijavil se predstojniku in stopil na svoje mesto. Drugega dne ob solnčnem vzhodu je obstal vlak v »mobilizacijskem taboru« — v drugem velikem mestu, ki je bilo znano v vojaškem jeziku kot »nekje v Novem Jersey«, dasiravno je vsakdo sto milj naokrog vedel, kje se nahaja. Tukaj je bilo pristanišče, zgrajeno v vojne svrhe, s pribrežji in pomoli, kjer so delavci noč in dan nakladali cela brodovja transportnih parnikov s potrebščinami in kjer so se ukravale čete. Parniki so pluli v brodovjih in na njih je bilo trideset ali štirideset tisoč mož naenkrat. Samo iz pristanišča v New Yorku je odhajala taka flota vsak teden. Tak je bil odgovor Amerike na nov naval Hunov.

V teh taboriščih je človek srečal poleg vojakov vse delavce, ki so imeli opravljati komplicirana dela v ozadju fronte: šumarje, ki so prišli v skupinah s severozapada in ki so bili namenjeni v francoske gozdove sekati les za železniške pragove in stebre v zakopih, dalje železničarje, rudarje, gradbenike mostov in cest, inženirje, delavce, ki napejajajo telefonske žice, in telefonske operatore, voznike štirideset tisoč motornih vozov in pet tisoč lokomotiv, peke in kuharje, čevljarje in krojače, poljedelce za obdelovanje francoske zemlje in zdravnike ter postrežnice, ki imajo skrbeti za bolnike in ranjence. Sploh vse, kar je mogla spraviti skupaj izkušnost z znanjem in podjetnostjo vred naroda sto milijonov ljudi, se je nahajalo v tem taborišču. Vsi mladi fantje so bili tukaj, koprneči po odhodu, smejoči se nevarnosti, prešinjeni od razburjenosti in na iglah radovednosti in

opojnosti. France Kremen je čutil, opazovaje to razposajeno mladino, kako se njegovi zadnji dvomi tajajo kakor aprilski sneg. Kako bi mogel človek gledati ta vrvež brez občutkov? Kako bi mogel poslušati smeh fantov, da ne bi delil veselja z njimi?

Tužna so bila Francetova mlada leta. Ni poznal mladine svoje lastne domovine — domovine — pišne, razbrzdane, nekoliko divje in absolutno neupogljive mladine tega demokratičnega sveta. Če je bilo kaj, česar niso fantje znali, — hm, znali niso, pa je; če je bilo kaj, česar niso mogli storiti, je bil njihov motto: Pokaži mi! France, ki ni hodil v njihovo šolo, je bil neprestano v zadregi zaradi njihove razuzdane govorice. Včasih ga je kdo nagovoril: »Hej, pimp!« pa ni mislil s tem nič slabega; drugi mu je rekel »ljubček« in z osornim naglasom, ki ni kazal najmanjše ljubeznivosti. Če je vojak zarentačil, da je častnik »trdo kuhan«, je bilo razumeti, da je domišljavec in bahač. Če ti je rekel opoldne »lahko noč«, je menil s tem, da se ne strinja s teboj.

France Kremen je slišal »lahko noč« ne samo enkrat, ko je hotel tolmačiti razliko med nemškimi vladarji in nemškim ljudstvom. Vsegavedni fantje se niso zanimali za take neumnosti, in ker je France le vztrajal, so ga nagnali s »kokosovcem« in »plesnivim sirom«; rekli so mu, da je »kuku« in da je njegov »prevodnik skrivljen«; vrteli so roke v znamenje, da ima »kolesa v glavi« in mahali z rokami, češ da ima »netopirje v zvoniku«. France je odnehal in jiti pustil, da govore po svoje, proseč jih zdajpzdaj, naj »imajo srce«, da se naj spametujejo in se otresejo grobosti. Navadno se je usedel kje v samotnem kotičku in poslušal njihove pesmi, grobo neharmonično petje, kakršna je bila njihova govorica. Pesem je naznanjala, kaj bodo naredili na Francoskem: »ujeli cesarja Viljema in ga zaprli v skatlo, katero bodo zapečatili in položili na polico...« kakor zahteva star ameriški običaj...

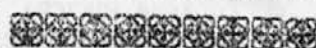
France Kremen na morju.

Fantje niso dolgo čakali v mobilizacijskem taboru, ker vlak je navadno prišel istočasno, ko je imel odriniti parnik iz pristanišča. Vojaki so enkrat jedli, morda prespali eno noč in potem so marširali na pomole. Ob odhodu velikih brodovij ni bilo nikjer opaziti tiste tradicionalne »sladke žalosti«; plakajočih mater in sester ni nihče obvestil, da bi bile zraven, in dekleta v kantinah, ki so stregle fantom s kavo, vložkami, cigaretami in čokolado, so videle že toliko desetisočev, ki so zapustili ameriška tla, da se niso več zmenile za poslavljanje. Njih oči so bile suhe. Skratka nihče ni jokal. Bilo je, kakor da se seli cel narod; del Amerike, ki je že bil na oni strani, je bil tako velik, da se ni bilo treba nikomur bati domotožja.

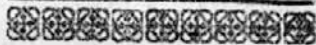
Konec prih.

Kultura.

Ljubljanski Zvon prinaša v svoji 5. številki sledečo vsebino: 1. Otakar Březina—Igo Gruden: Množice, 2. Ferdo Kozak: Mojzes, 3. Marija Kmetova: V metežu (dalje prih.), 4. Dr. Ivan Prijatelj: Poezije »Mlade Poljske« (Konec), 5. Janko Glaser: Moj ded, 6. Alojz Kraigher: Martin Klobasa, 7. Vaclav Burian: Otakar Březina. (Konec prih.), 8. Dr. Ivan Lah: Nazori o poklicu slovenstva. (Konec), 9. Miran Jarc: Črni čarodeji. (Dalje prih.) 10. Književna poročila. Dr. Jos. Tomišek: Dr. Iv. Prijatelj: Jurčičevih spisov III. zvezek. (Konec prih.) — Dr. Fran. Ilesič: Prispevek k zgodovini slovensko-srbskih literarnih odnošajev. (Konec). — J. Keleming: Miloš Gjurič: Filozofija panhumanizma. (Konec prih.) — Miran Jarc: Branislav Gij. Nušič: Navaden človek. — Jak. Zupančič: A. Benkovič: Slovensko-latinsko-nemški »Rastlinski imenik« slovenskih dežel. 11. Kronika: Vojeslav Mole: XXV. umetniška rastava v Jakopičevem paviljonu.

Širite
proletarski
tisk!

Poslano.

(Odrpito vprašanje invalidskemu odseku v Ljubljani.)

Podpisani se ponovno prijavljam na tem mestu, da sem še pri življenju. Gospoda, mislim, da prvega pisma v »Napreju« št. 97. sploh čitali niste. Tam sem prav ponižno in naravnost hlapčevski prosil, da mi blagovolite milostno odgovoriti na vprašanje, kje je moja prva prošnja, ki sem jo vložil dne 6. marca 1921. leta Gospodovega. Gospoda, ali veste, kaj se to pravi, celi dve leti čakati na majhen odziv, četudi sem žrtvoval 7 dinarjev; za bogatega koritarja je ta vsota malenkost, zame pa, ki sem podaril vse, tudi telesne sile v službo koritarjem, zame je 7 dinarjev 27% moje borne mesečne pokojnine. Če bi ne poznal uredbe o začasnih pomoči invalidom in rodbinam padlih vojakov iz leta 1921, bi si lahko mislil, da, gospoda, niste

dolžni, na prošnje odgovarjati. Morda pa obstoje kljub temu še kje kak zagnanski paragraf, ki vam, gospoda, prepoveduje, odgovarjati na pravilno vložene inzakonito kolkovane prošnje? Ker pa jaz in mi vsi, kolikor nas je enako trpečih in nevednih, tega zvitega paragrafa ne poznamo, zato se obračam tem potom do vas, da mi to blagovolite najhitreje javiti. To je potrebno zame, da ne bom več metal denarja zastonj v ničevost, ampak bom vlagal prošnje odslej po pristojnejših osebah. Jaz bi vam pisal to privatno, ker pa se bojim, da se to pismo zopet ne zgubi kje v zaprašenem arhivu, zato kličem tukaj pred vso javnostjo, da zahtevam en sam odgovor od vas, gospodje pri socialnem skrbstvu, in ta je: Kje je moja prva prošnja, pravilno kolkovana in vložena dne 6. marca 1921. Ko dobim ta odgovor, ki mora biti seveda rešen, ker se sklicujem na uredbo o zač.

pom. inv. in rodb. padlih vojakov, člen 20., drugi odstavek, ki pravi, da je dolžnost vsem oblastvom, da rešijo vlogo kar najhitreje, da se vzajemno podpirajo itd., bom zadovoljen. Saj je gotovo poznate. Kakor vidite, nisem tako neumen, kakor si vi želite, da bi bil, ampak vem, da je pravica na moji strani.

Alojzij Hudoklin,
invalidski dom v Celju.

BLUZE

najnovjših modelov
so ravno kar došle.

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

ZVEZNA TISKARNA V CELJU : STROSSMAYERJEVA ULICA ŠT. 1 :

Izvršuje okusno in hitro vsa v njeno stroko spadajoča dela v priprosti in tudi v najmodernejši izpejavi. Najrazličnejše tiskovine za šole, šolska vodstva, za občinske in župnijske urade,

za društva, korporacije, trgovce, obrtnike in zasebnike. Za gostilničarje vabila na veselice, različne plakate, oznanila in druge tiskovine. Izvršitev kar najhitrejša. Cene zmerne.

MODERNO UREJENA KNJIGOVEZNICA

Ivan Jax in sin Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

Šivalni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastonj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn

in motorete za prvo kolo:

Dürrkop, Styria, Waffentra. Začasno znižane cene!

!!! 10-letna garancija !!!

V službo sprejme večja tovarna samostnega, treznega in zanesljivega

elektrikarja,

izučenega ključavničarja ali mehanika, ki ima oblastno potrjeno zmožnost nadziranja elektr. naprave visoke napetosti, se razume izvrstno na nje vod in napravo razsvetljave, dalje na popravila elektr. motorjev ter na izvršitev visokih instalacij. Po preizkušnji je služba trajna in plača dobra. Pismenim ponudbam je priložiti prepise spričeval ter natanko navesti dosedanje službovanje. Istotako zahtevke glede plače.

Ponudbe je vpslati pod »Tovarna 777«, Maribor, poštnoležeče, glavna pošta.

Naročajte dnevnik
„NAPREJ“ in tednik
„LJUDSKI GLAS“!

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

Brzjavni: Trgovska. Kapital in rezerve Din 17,500.000. Tel.: 139, 146, 458,

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE:

Konjice
Męža-Dravograd
Ljubljana
(menjalnica v
Kolodvorski ulici)